

постанови та висновки Рахункової палати, які були надані органам державної влади, підприємствам, установам та організаціям. Складається ситуація, коли Рахункова палата здійснює наглядові функції, а результати її діяльності не реалізуються.

З огляду на це, необхідно внести зміни до бюджетного законодавства, передбачивши в ньому не лише повноваження по виявленню правопорушень та наданню пропозицій щодо їх усунення, а і по притягненню до відповідальності. Так, службовці Рахункових палат у Іспанії і Туреччині не тільки здійснюють перевірки правильності та законності здійснення господарських операцій, а й проводять розслідування та виносять судові постанови. При цьому Рахункова палата не входить до судової системи відповідної країни, залишаючись незалежним органом фінансового контролю [6, с. 47 – 53]. І хоча Рахункові палати таких країн як Росії, Польщі та Чехії, теж не наділені «судовими» функціями, а у країнах Європейського Союзу функції примусу, якими наділяються органи державного фінансового контролю, поступово відмирають, проте у країнах Центральної та Східної Європи на перехідний період вони є необхідними, ми підтримуємо думку про те, що в сучасних умовах «використання засобів примусу в діяльності вищого органу державного фінансового контролю в бюджетному процесі вважається вкрай потрібним» [7, с. 285]. З огляду на це, вважаємо за необхідне внести відповідні зміни до Бюджетного кодексу України та ЗУ «Про рахункову палату», надавши право Рахунковій палаті застосувати заходи впливу до порушників бюджетного законодавства.

Список використаної літератури

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
2. Звіт Рахункової палати за 2014 рік. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16747166/zvit_2014.pdf.
3. Звіт Рахункової палати за 2015 рік. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16748714/Zvit_2015.pdf.
4. Звіт Рахункової палати за 2016 рік. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16751480/Zvit_2016.pdf.
5. Звіт Рахункової палати за 2016 рік. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16755497/Zvit_RP_2017.pdf?subportal=main.
6. Дорош Н. І. Державний фінансовий контроль: зарубіжний досвід і шляхи вдосконалення // Фінанси України. – 2009. – № 1. – С. 47 – 53.
7. Гетманець О. П. Бюджетний контроль: організаційно-правові засади: монографія / О. П. Гетманець. – Х. : Екограф, 2008. – 308 с.

Наталія БОЙКО

*аспірантка кафедри права
та європейської інтеграції
ДРІДУ НАДУ*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЛЮДИНИ НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ В УКРАЇНІ ЯК УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Конституцією України (стаття 21) передбачено, що усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах [1]. У такий спосіб закріплено положення про те, що права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними, адже права людини належать їй від народження, держава та суспільство визнають цей факт, гарантують та захищають права людини. Основним Законом нашої держави визначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1]. Тобто, держава зобов'язана гарантувати захист прав і свобод людини. Водночас, права людини, які закріплені Конституцією України, визначають статус особи в державі та суспільстві.

На думку Л. Новак-Каляєвої, «безумовність дотримання прав і свобод людини та невідворотність відповідальності за їх порушення на всіх без винятку рівнях владної ієрархії – це ідеал, до якого прагнуть всі демократичні суспільства. Досяжність цього ідеалу обумовлюється назагал розвиненістю правової системи, рівнем організаційної культури та моральними засадами суспільства, що становлять основи акцентованої суспільством ідеології» [2, с. 42]. В умовах сьогодення права людини часто порушуються не тільки суспільством, але й державою в особі її органів та посадових осіб. Саме тому розбудова України як демократичної та соціально-правової держави нерозривно пов'язана з належним забезпеченням права людини на судовий захист. З часу проголошення України незалежною державою, право людини на судовий захист стало одним з головних прав, гарантованих Конституцією України.

Право на судовий захист нормативно визначено в конституціях більшості розвинутих держав. В Україні право на судовий захист закріплено в статті 55 Конституції України. Відтак, кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1]. При цьому право на судовий захист має універсальний характер, оскільки судовому захисту підлягають будь-які права і свободи людини,

які були порушені. Отже, право на судовий захист – це визначене конституційними нормами загальне право, яке на відміну від інших встановлених прав, є гарантією дотримання всього комплексу прав і свобод. Важливо наголосити, що забезпечення реалізації права людини на судовий захист пов'язано з доступом до правосуддя. Адже саме суд є головним органом, який забезпечує захист порушених прав і свобод людини, гарантованих Конституцією України.

У наш час особливою проблемою реалізації права людини на судовий захист є низький рівень довіри суспільства до судових органів. Фактично в українському суспільстві рівень довіри до судової системи є найнижчим, ніж до інших державних органів влади. На нашу думку, така проблема виникає через негативне інформаційне поле, викривлене подання інформації про особливості діяльності судів та суддів. Адже кожен суддя має дотримуватися принципу відкритості та прозорості у своїх діях, що ним вчиняються.

Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 схвалено Стратегію сталого розвитку «Україна-2020», метою якої є впровадження в Україні європейських стандартів життя. Реалізація Стратегії передбачає проведення низки реформ, в тому числі й судової. Судова реформа має на меті забезпечити європейські стандарти захисту прав людини та діяльність судової влади, що відповідатиме суспільним очікуванням щодо незалежного та справедливого суду [3].

На сьогоднішній день, в рамках проведення судової реформи, переважна кількість судів стають відкритими для населення, співпрацюють із засобами масової інформації. За останній час проводиться чимало заходів з залученням працівників судової системи та громадськості, що впливає на рівень відкритості та комунікативності. Під патронатом USAID проводяться програми (круглі столи, зустрічі, семінари тощо), які спрямовані на підтримку судової влади з метою функціонування незалежної та ефективної системи правосуддя. Нині судова система України знаходиться в стані реформування з метою розбудови демократичної, соціально-правової держави. Для побудови такої держави головним має стати принцип всебічного захисту прав людини. Головне завдання, яке стоїть перед судами – це захист прав та законних інтересів людей від будь-якого посягання не тільки з боку інших осіб, але й з боку державних органів.

Система захисту прав людини, яка передбачена статтею 55 Конституції України, передбачає два види такого захисту: національний та міжнародний. Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна [1]. Наприклад, Європейський суд з прав людини – міжнародний орган, який за умов, визначених Конвенцією про захист прав людини та

основоположних свобод, може розглядати заяви, подані особами, які скаржаться на порушення своїх прав. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод - це міжнародний договір, на підставі якого європейські держави зобов'язалися дотримуватися прав та основоположних свобод людини. Україна, ратифікувавши 17 липня 1997 року, Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, взяла на себе зобов'язання щодо дотримання прав людини та основоположних свобод, а також сприяти їх розвитку [4]. Враховуючи інтеграційні процеси України, наша держава прагне до забезпечення прав і свобод людини та їх дотримання. Конституція України надає право кожному будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань. До таких засобів доцільно віднести використання всіх видів оскарження, звернення до суду, органів державної влади, місцевого самоврядування, використання засобів масової інформації, об'єднання в політичні партії для захисту своїх прав і задоволення інтересів, мирні зібрання на мітинги, збори, демонстрації, участь у страйках тощо [1].

Отже, в Україні конституційно закріплено право людини на судовий захист. Кожна людина, яка має на меті захистити свої права, законно розраховує на всебічний розгляд її справи та швидке реагування органів державної влади. Держава і суспільство мають бути зацікавленими в якомога повному здійсненні прав людини та їх розвитку, а також мають нести взаємну відповідальність за забезпечення та дотримання прав людини, оскільки ці права слугують не тільки інтересам кожної окремої особи, а й спрямовані на організацію та розвиток суспільства в цілому. Тільки за таких умов відбуватиметься ефективно запобігання порушенню прав людини.

Список використаної літератури

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 року. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Новак-Каляєва Л. Деякі аспекти формування ідеології державного управління на основі ідеї дотримання прав людини. / Л. Новак-Каляєва // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – вип. 31. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2012. – С. 33 – 43.
3. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»» від 12.01.2015 року № 5/2015. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, прийнята 04.11.1950 року, ратифікована Україною 17.07.1997 року. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.